

Kunnskapsdepartementet, Universitets- og høyskoleavdelingen
postmottak@kd.dep.no

Deres ref.: 200905396-/BAB

Vår ref.: 2/10-085

Dato: 19. januar 2010

► **Forskrift om rammeplan for grunnskolelærerutdanning. Høring.**

Trygg Trafikk står ikke på listen over høringsinstanser, men ber om at vedlagte synspunkter blir tatt med i det videre arbeidet.

Trafikkopplæring – stor betydning for trafikksikkerhet

Regjeringen har gjennom Nasjonal Transportplan (NTP) argumentert for trafikkopplæringens betydning i trafikksikkerhetsarbeidet og sagt at trafikkopplæring i skolen skal styrkes. Trygg Trafikk vil derfor påpeke misforholdet mellom intensjonene i NTP og det totale fraværet av temæt sikkerhet og skadeforebyggende arbeid i den nye forskriften om rammeplan for grunnskolelærerutdanningene. Trygg Trafikk etterlyser en overordnet føring i forskriften som kan sikre at kommende lærere har kompetanse til å ta ansvar for "systematisk og kontinuerlig arbeid for å fremme helse, miljøet og tryggheten til elevene", jfr opplæringsloven § 9a - 4. Trygg Trafikk ber Kunnskapsdepartementet om at sikkerhet og trafikkopplæring blir ivaretatt som en obligatorisk del av grunnskolelærerutdanningene for 1. – 7.trinn og for 5. – 10.trinn både gjennom forskriften og de nasjonale retningslinjene for fagene.

Trygg Trafikk har følgende kommentarer, forslag og begrunnelser

§ 1 Virkeområde og formål

Det heter at utdanningene skal forholde seg til opplæringsloven og gjeldende læreplaner for skolen. Opplæringsloven og forskrift om miljørettet helsevern pålegger skoler å ha gode rutiner for elevenes sikkerhet. Kunnskapsløftet har klare kompetansemål for trafikkopplæring etter 4., 7. og 10.trinn. Trygg Trafikk mener at vi her finner gode begrunnelser for at trafikksikkerhet og trafikkopplæring må være en obligatorisk del av lærerutdanningene.

§ 2 Læringsutbytte

Rammeplanutvalget henviser til politiske dokumenter som ligger til grunn for forskriften, blant annet om det flerkulturelle perspektivet og tilpasset opplæring. Det står i forskriften at kandidatene skal ha kunnskap om "sosiale, flerkulturelle og flerspråklige kontekster". Barn og unges oppvekstmiljø er første ledd i en setning som knyttes til "likestilling og identitetsarbeid". Trygg Trafikk mener at forebyggende trafikksikkerhetsarbeid er av en så allmenn og tverrfaglig karakter at dette også bør med, og vi viser til den tverrpolitiske enigheten i NTP om å styrke trafikkopplæring. Trafikken er en del av hverdagen vår som alle må forholde seg til. Konsekvensene av trafikkulykker er et av våre største helseproblemer.

Trygg Trafikk har et forslag til nytt punkt under GENERELL KOMPETANSE:
"Kandidaten har kompetanse til å ivareta elevenes sikkerhet og helse."

§ 3 Struktur

Trygg Trafikk merker seg at Rammeplanutvalget ikke ønsker å gi føringer om obligatoriske kurs i forskriften. Derfor ønsker Trygg Trafikk primært å få trafikksikkerhet og trafikkopplæring forankret som en del av den generelle kompetansen, men mener subsidiært at emnet trafikkopplæring fortsatt kan være et tverrfaglig, obligatorisk kurs i hver av de to grunnskolelærerutdanningene.

§ 4 Nasjonale retningslinjer, programplan og indikatorer

Trygg Trafikk er ikke kjent med detaljeringsgraden i de nasjonale retningslinjene for fagene og indikatorene for kjennetegn på høy kvalitet, men Trygg Trafikk argumentasjon må også få

konsekvenser for retningslinjene for fagene. Hvis utdanningene skal gi grunnlag for "faglige og fagdidaktiske kunnskaper" i fag som inngår i utdanningen både "i og på tvers av fag", må trafikkopplæring knyttes til fag som kroppsøving, naturfag og samfunnsfag.

Nasjonalt trafikksikkerhetsarbeid

Regjeringens mål og strategier for at ingen skal bli drept eller hardt skadet i veitrafikken er nedfelt i NTP. Denne "nullvisjonen" bygger på et delt ansvar. Myndighetene må utforme transportsystemet slik at det fremmer riktig atferd hos trafikantene og bidrar til at menneskelige feilhandlinger ikke får alvorlige konsekvenser. Trafikantene må ta sin del av ansvaret ved å følge lover og regler og opptre aktsomt. I NTP henviser man til *Kunnskapsløftet* og vektlegger nødvendigheten av trafikkopplæring som en livslang prosess. Der heter det blant annet:

Regjeringen legger til grunn at trafikkopplæring er en del av en livslang læringsprosess. .... God opplæring og holdningsdannende arbeid er viktig for at trafikantene skal kunne bidra med trafikksikker atferd. ... (s 282)

Trafikkopplæring i barnehage og skole er et viktig bidrag for økt trafikksikkerhet gjennom utvikling av kunnskap og gode holdninger. Regjeringen søker i planperioden et tettere samarbeid mellom samferdsels- og utdanningsmyndighetene for en ytterligere styrking av trafikkopplæring i samsvar med intensjonen i læreplanene for grunnsopplæringen i Kunnskapsløftet. (s 283)

Om trafikk i lærerutdanningen – et historisk blikk

Vi vet gjennom undersøkelser i skole og lærerutdanning at systematisk trafikkopplæring er avhengig av at læreplanene er forpliktende. På 1980-tallet var antall lærerskoler som drev trafikkopplæring synkende, og det ble laget en Stortingsmelding om *Om trafikksikkerhet og trafikkopplæring* (18/1986-87) der det ble pekt på at undervisningen i trafikk ikke var tilstrekkelig ved de pedagogiske høyskolene. Regjeringen uttrykte at de ikke var tilfreds med denne situasjonen og ville "se til at slik undervisning i fremtiden blir gitt på førskole- og allmennlærerlinjen ved de pedagogiske høgskoler." Stortinget ga sin tilslutning til dette.

I innstilling fra Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om lærerutdanningen (Innst. S nr. 285 - 1996/97) påpekte komiteen at det i lærerutdanningene var flere emner som det var vanskelig å finne plass til i fagene. Trafikksikkerhet ble nevnt spesielt, sammen med drama og foreldresamarbeid. Flertallet mente at det må finnes plass til disse temaene, gjerne som sammenhengende kurs. Dette førte til at trafikk i *Rammeplan for 4-årig lærerutdanning av 1998* ble et obligatorisk emne i studiet *Natur, Samfunn og Miljø*. Siden 2003 er trafikkopplæring omtalt i *Rammeplan for allmennlærerutdanningen* som ett av flere obligatoriske tverrfaglige emner. De fleste studiesteder med lærerutdanning tilbyr i dag studentene kurs og veiledning, mange i samarbeid med Trygg Trafikk.

Oppsummering

Trafikkopplæring og trafikksikkerhet må bli ivaretatt som en obligatorisk del av begge lærerutdanningene. Trygg Trafikk foreslår at det legges inn en ny setning under GRUNNLEGGENDE KOMPETANSE i §2 Læringsutbytte:

"Kandidaten har kompetanse til å ivareta elevenes sikkerhet og helse."

Vi mener i tillegg at argumentasjonen vår rundt betydningen av sikkerhet og skadeforebyggende arbeid må få konsekvenser for de nasjonale retningslinjene for fagplaner, og vi foreslår konkret fagene kroppsøving, naturfag og samfunnsfag.

Kari Sandberg

Direktør
Trygg Trafikk

Kristin Eli Strømme

Fagsjef
Trygg Trafikk

Følgende medlemsorganisasjoner i Trygg Trafikk slutter seg til høringen:
Norsk Pensjonistforbund og Kongelig Norsk Automobilklub (KNA)